

HUMAN RIGHTS ACTION | AKCIJA ZA LJUDSKA PRAVA

VLADA CRNE GORE
MINISTARSTVO PRAVDE
Direktorat za krivično i građansko zakonodavstvo
Direkcija za krivično zakonodavstvo

Ivana Mašanović, načelnica

Podgorica, 27. 08. 2022.

Predmet: *Primjedbe, predlozi i sugestije na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku*

Poštovana gospođo Mašanović,

na osnovu objavljenog javnog poziva za dostavljanje inicijativa, predloga, sugestija i komentara na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku Crne Gore, Akcija za ljudska prava (HRA) dostavlja **tri predloga** za izmjene Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku Crne Gore (ZKP) i **13 predloga** za izmjene i dopune članova ZKP, koje Nacrt ne sadrži.

Zajedno sa Akcijom za ljudska prava, predloge za izmjenu člana 40 Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku i predloge za izmjenu članova 156 i 302 Zakonika o krivičnom postupku, dostavlja Centar za monitoring i istraživanje (CEMI).

Nadamo se da će naši predlozi biti ozbiljno razmotreni i uzeti u obzir.

S poštovanjem,

Tea Gorjanc Prelević, izvršna direktorica HRA

NACRT ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZKP

PREDLOG I	Određivanje pritvora u izviđaju (čl. 32).....	3
PREDLOG II	Kontrola optužnice (čl. 34).....	4
PREDLOG III	Zaključivanje sporazuma o priznanju krivice (čl. 40)	5

DODATNI PREDLOZI ZA IZMJENE ZKP

PREDLOG IV	Odustanak od optužbe (čl. 50).....	7
PREDLOG V	Pravo branioca na uvid u spise predmeta i upoznavanje sa sadržinom krivične prijave (čl. 72)	7
PREDLOG VI	Ulazak u tuđi stan bez naredbe za pretresanje (čl. 83).....	8
PREDLOG VII	Obavezno psihijatrijsko vještačenje (čl. 153a)	9
PREDLOG VIII	Uvid u fotografije, slušanje audio snimaka i uvid u audiovizuelne snimke (čl. 156)	10
PREDLOG IX	Nadležnost za određivanje i trajanje mjera tajnog nadzora (čl. 159)	13
PREDLOG X	Ukidanje pritvora (čl. 178).....	15
PREDLOG XI	Ograničenje prava na uvid u spise predmeta (čl. 203b).....	16
PREDLOG XII	Troškovi postupka u slučaju obustave postupka, donošenja oslobađajuće ili odbijajuće presude (čl. 230)	17
PREDLOG XIII	Ovlašćenja i radnje policije u izviđaju (čl. 257)	18
PREDLOG XIV	Lišenje slobode i zadržavanje od strane policije (čl. 264).....	20
PREDLOG XV	Zadržavanje od strane državnog tužioca (čl. 267).....	21
PREDLOG XVI	Odlučivanje u sporazumu o priznanju krivice (čl. 302)	23

PREDLOG I

Određivanje pritvora u izviđaju Član 32

U članu 268 stav 6 poslije riječi „zajednici“ dodaju se riječi „ili partner u zajednici lica istog pola“.

Predlog izmjene i dopune:

U članu 268, stav 6 **mijenja se** i glasi:

”Kad je lice lišeno slobode dovedeno državnom tužiocu, to lice ima pravo na zdravstveni pregled od strane doktora medicine kad to zatraži ili kada to zatraže njegov branilac, član njegove porodice, lice sa kojim živi u vanbračnoj zajednici ili partner u zajednici lica istog pola. **Državni tužilac je dužan da naloži zdravstveni pregled lica lišenog slobode kada postoje indicije da je ono pretrpjelo zlostavljanje.** Izvještaj o obavljenom zdravstvenom pregledu prilaže se spisima predmeta.”

Dodaje se novi stav 7, koji glasi:

“Sudija za istragu je dužan da naloži zdravstveni pregled lica kom se određuje pritvor kada postoje indicije da je ono pretrpjelo zlostavljanje.”

Obrazloženje:

Cilj predloga je proširiti krug lica koja moraju zahtijevati pregled lica lišenog slobode.

S obzirom na broj prijavljenih incidenata u policiji u periodu 2020 – 2021, a koji uključuju neki oblik zlostavljanja, i njihove uvjerljive opise, i 2022. godine stoji zabrinjavajuća ocjena koju je Evropski komitet za sprečavanje mučenja (CPT) dao poslije svoje posjete Crnoj Gori 2017. godine – **osobe lišene slobode su i dalje u značajnom riziku od zlostavljanja u policiji jer kultura policijskog zlostavljanja nije djelotvorno suzbijena**¹.

CPT je i ranije, u izvještajima o posjeti Crnoj Gori 2008. i 2013. godine utvrdio da je zadržavanje u policiji crna tačka za primjenu torture i naložio državi da **”sveobuhvatnim pristupom ... obezbijedi da se hitno i temeljno istraži svaka tvrdnja da je došlo do zlostavljanja”**, jer **“radnje koje su nadležni do sada preduzeli da zaustave zlostavljanje od strane policijskih službenika još nijesu djelotvorne”**.²

U vezi s tim, CPT je upravo preporučio da se skrene pažnja tužilaca, sudija, upravnika zatvora i drugih nadležnih organa na potrebu posvećivanja posebne pažnje i usvajanja proaktivnijeg pristupa kako bi se osiguralo da nijedan slučaj zlostavljanja ne prođe neprimijećeno i nekažnjeno³.

¹ Izvještaj CPT o posjeti Crnoj Gori 2017. godine, st. 14.

² Izvještaj CPT o posjeti Crnoj Gori 2008, st. 13, Izvještaj CPT o posjeti Crnoj Gori 2013, st. 16

³ Ibid, stav 13, Ibid, stav 22, Izvještaj CPT o posjeti Crnoj Gori 2017. godine, st. 15.

Predlažemo da se propiše izričita obaveza državnog tužioca i sudije za istragu, da nalože ljekarski pregled kad god postoje indicije da je lice pretrpjelo zlostavljanje, jer su prema posljednjem istraživanju HRA iz ove oblasti izolovani slučajevima u kojima su državni tužioc odbijali zahtjeve oštećenih i njihovih advokata da ih odmah upute na ljekarski pregled, iako su povrede na njihovom tijelu bile vidljive.⁴ Ovaj predlog je utemeljen i na ranijim iskustvima iz prakse, koja je CPT autoritativno predstavio u svojim izvještajima o posjeti Crnoj Gori 2013. i 2017 godine.

PREDLOG II

Kontrola optužnice

Član 34

U članu 293 stav 3 mijenja se i glasi:

„(3) Po prijemu optužnice predsjednik vijeća iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, dostavlja optužnicu okrivljenom i braniocu, koji se mogu pisano izjasniti u roku od 15 dana.“

Stav 4 i 5 brišu se.

Dosadašnji st. 6 do 9 postaju st. 4 do 7.

Predlog izmjene:

Predlažemo da se vrati ranije zakonsko rješenje, koje je glasilo ovako:

- (1) Optužnica se dostavlja vijeću iz člana 24 stav 7 ovog zakonika radi kontrole i potvrđivanja.
- (2) Kad vijeće utvrdi da postoje greške ili nedostaci u optužnici iz člana 292 ovog zakonika ili u samom postupku ili je potrebno bolje razjašnjenje stanja stvari da bi se ispitala osnovanost optužnice vratiće optužnicu da se zapaženi nedostaci otklone ili da se istraga dopuni, odnosno sprovede. Tužilac je dužan da, u roku od tri dana od dana kad mu je saopštena odluka vijeća, podnese ispravljenu optužnicu ili da u roku od dva mjeseca dopuni istragu ili je sprovede. Iz opravdanih razloga, na zahtjev tužioca, ovaj rok se može produžiti. Ako državni tužilac propusti rok, dužan je da o razlozima propuštanja obavijesti višeg državnog tužioca. Ako oštećeni kao tužilac propusti pomenuti rok, smatraće se da je odustao od gonjenja i postupak će se obustaviti.
- (3) Ako je potrebno bolje razjašnjenje stvari da bi se ispitala osnovanost optužnice oštećenog kao tužioca, vijeće će optužnicu dostaviti sudiji za istragu da u roku od dva mjeseca preduzme određene dokazne radnje.
- (4) Ako vijeće utvrdi da je za krivično djelo koje je predmet optužbe nadležan drugi sud, oglasiće nenadležnim sud kojem je podnesena optužnica i po pravosnažnosti rješenja uputiće predmet nadležnom sudu.
- (5) Ako vijeće utvrdi da se u spisima nalaze zapisnici ili obavještenja iz člana 211 ovog zakonika, donijeće rješenje o njihovom izdvajanju iz spisa. Protiv ovog rješenja dozvoljena je

⁴ Vidi T. Gorjanc Prelević, B. Malović, Djelotvornost istraga zlostavljanja u Crnoj Gori 2020-2021, HRA, 2022, str. 74, dostupno na: <https://www.hraktion.org/wp-content/uploads/2022/07/Finalni-nacrt-izvjestaja-21-7-2022.pdf> .

posebna žalba o kojoj odlučuje vijeće neposredno višeg suda. Po pravosnažnosti rješenja, predsjednik vijeća iz člana 24 stav 7 ovog zakonika obezbijediće da se izdvojeni zapisnici i obavještenja zatvore u poseban omot i predaju sudiji za istragu radi čuvanja odvojeno od ostalih spisa. Izdvojeni zapisnici i obavještenja se ne mogu razgledati niti se mogu koristiti u krivičnom postupku.

Obrazloženje:

Važećim rješenjem kontrolu i potvrđivanje optužnice za krivična djela koja u prvom stepenu sudi sudija pojedinac ne vrši kao ranije (prije izmjena iz 2015. godine) vijeće od troje sudija iz člana 24 stav 7, već samo predsjednik vijeća. Podsjećamo da sudija pojedinac u prvom stepenu sudi za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora do deset godina, što znači da se radi o velikom broju krivičnih djela, i to vrlo ozbiljnih, pa smatramo da bi kao ranije, potvrđivanje optužnice trebalo da vrši vijeće, a ne samo predsjednik vijeća. Ako kontrolu vrši vijeće, obezbjeđuje se i uvjerljivija kontrola optužnice i ujednačavanje sudske prakse, s obzirom da se radi o kolegijalnom organu.

Iako razumijemo problem da na sjeveru zemlje postoje sudovi s malim brojem sudija, pa se ovo vijeće ne može formirati, smatramo da to ne smije ići na uštrb kontrole, odnosno količine dokaza i drugih činjenica koje tužilac navodi u predlogu optužnice, a koju vijeće treba da potvrdi da bi stupila na pravnu snagu. Takođe ne mislimo da je opravdan pristup da se zbog malog izuzetka tehničkih nemogućnosti uspostavlja opšte pravilo na nivou države. Smatramo da je problem malih sudova moguće riješiti na drugi način, npr. putem sudija koje bi povremeno dolazile po potrebi iz drugih sudova na ispomoć, što je praksa koja se već primjenjuje.

PREDLOG III

Zaključivanje sporazuma o priznanju krivice

Član 40

U članu 300 stav 1 riječi poslije riječi „terorizma“ dodaje se zarez, a riječi „i ratnih zločina“ zamjenju se riječima: „ratnih zločina, trgovine ljudima, nasilja u porodici ili u porodičnoj zajednici i krivičnih djela protiv polnih sloboda,“

Poslije stava 2 dodaju se tri nova stava koja glase:

„(3) Predlog iz stava 1 može se podnijeti samo jednom.

(4) Državni tužilac će upoznati oštećenog o sadržini sporazuma i pribaviti izjašnjenje oštećenog u dijelu sporazuma koji se odnosi na troškove krivičnog postupka i imovinskopravnog zahtjeva.

(5) U slučaju kad se poziv oštećenom nije mogao uručiti na njegovu do tada poznatu adresu ili mu se poziv nije mogao uručiti zbog neprijavlivanja promjene adrese ili boravišta ili u slučaju neopravdanog izostanka, sporazum će se zaključiti bez njegovog izjašnjenja.“

Stav 3 mijenja se i glasi:

„(5) Sporazum o priznanju krivice mora biti zaključen u pisanom obliku i potpisan od stranaka i branioca.

(6) Sporazum o priznanju krivice podnosi se najkasnije do prvog ročišta za održavanje glavnog pretresa pred prvostepenim sudom.“

U stavu 6 riječi: „stava 5“ zamjenjuju se riječima „stava 9“.

Dosadašnji st. 3 do 6 postaju st. 6 do 10.

Predlog izmjene:

Predlažemo da se **ponovo uvede ranije zakonsko rješenje** prema kome se sporazum o priznanju krivice može zaključiti za jedno krivično djelo ili za krivična djela u sticaju za koja je propisana kazna zatvora do deset godina, do utvrđivanja objektivne potrebe i uslova za primjenu ovog instituta na sva krivična djela bez obzira na visinu zapriječene kazne.

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Sporazum o priznanju krivice ne može se zaključiti sa okrivljenim koji se tereti za krivično djelo iz čl. 401 i 401a Krivičnog zakonika Crne Gore.“

Obrazloženje:

Institut o sporazumnom priznanju krivice u Crnoj Gori je uveden po prvi put 2009. za krivična djela za koje je zapriječena kazna zatvora do deset godina. Prije nego što je predloženo da se on proširi na sva krivična djela - bez obzira na visinu zapriječene kazne, što dodatno povećava rizik od moguće zloupotrebe na štetu vladavine prava, trebalo je objaviti objektivnu analizu dosadašnje primjene ovog instituta i organizovati javnu raspravu, da bi se objektivno sagledali dosadašnji rezultati postignutih sporazuma.

Prema istraživanju koje je sproveo Centar za monitoring i istraživanje,⁵ sporazumi o priznanju krivice su najčešće zaključivani u odnosu na sljedeća krivična djela: Neovlašćena proizvodnja, držanje i stavljanje u promet opojnih droga (čl. 300 KZ) – 24, Nedoizvoljeno držanje oružja i eksplozivnih materija (čl. 403 KZ) – 22, Nedoizvoljena trgovina (čl. 284 KZ) – 9, zatim Falsifikovanje isprave (čl. 412 KZ) - 7; Nasilničko ponašanje (čl. 339) – 7 i teška djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja (čl. 348) – 7. Evidentiran je i 1 slučaj zaključivanja sporazuma za Nedoizvoljene polne radnje i obluba sa djetetom (čl. 208 i čl. 206 KZ) pred Osnovnim sudom u Podgorici, kao i za Nasilje u porodici ili porodičnoj zajednici (čl. 220 KZ) – 1.

To je pokazatelj da se ovaj institut u praksi zloupotrebljava zaključivanjem za teža krivična djela, kao sa okrivljenima koji se terete i za više krivičnih djela u sticaju.

Prema Izvještaju o radu Tužilačkog savjeta i Državnog tužilaštva za 2018. godinu, državni tužioci su zaključili 298 sporazuma o priznanju krivice sa fizičkim licima (u 2017. godini je zaključeno 240 sporazuma, u 2016. godini 167 sporazuma), od čega u osnovnim državnim tužilaštvima 195 (u 2017. godini 156 sporazuma, u 2016. godini 97 sporazuma), a u višim državnim tužilaštvima 60 (u 2017. godini 55 sporazuma, u 2016. godini 42 sporazuma).

⁵ Vidi Institut sporazuma o priznanju krivice u crnogorskom zakonodavstvu i praksi za period od 2016. – 2020. godine, Centar za monitoring i istraživanje (CeMI), u saradnji sa Centrom za demokratiju i ljudska prava (CEDEM) i Mrežom za afirmaciju evropskih integracionih procesa (MAEIP), 2020, strana 31 <chromeextension://efaidnbmninnbpcjpcglclefindmkaj/https://cemi.org.me/storage/uploads/avdQUx27iuH6XjMvjZByts2wdi3sZwiWoLPcBikt.pdf>

Ovi podaci pokazuju tendenciju rasta primjene ovog instituta, što automatski navodi na sumnju da je cilj brzo i olako rješavanje predmeta. Stoga, izmjene su neophodne kako bi se izbjeglo kažnjavanje blagim kaznama ispod zakonskog minimuma.

DODATNI PREDLOZI ZA IZMJENE ZKP

PREDLOG IV

Odustanak od optužbe

Član 50

“Državni tužilac može odustati od optužbe do završetka glavnog pretresa pred prvostepenim sudom, a pred višim sudom u slučajevima predviđenim ovim zakonikom.”

Predlog dopune:

Poslije stava 1 **dodaje se novi stav 2**, koji glasi:

“Državni tužilac je dužan da obrazloži odluku o odustanku od optužbe i dostavi je sudu i strankama.”

Obrazloženje:

Obaveza državnog tužioca da obrazloži odluku o odustanku od optužbe je neophodna, jer je nelogično i neprimjereno da se na osnovu neobrazložene odluke tužioca može donijeti presuda, a da istovremeno postoji obaveza da se obrazloži rješenje kojim se odbacuje krivična prijava. Svaka odluka državnog tužioca da nekoga krivično ne goni, bez obzira u kojoj formi i fazi je donijeta, treba da bude obrazložena, jer samo tako javnost i oštećeni mogu znati razloge zbog kojih je donijeta, a oštećenom je to neophodno da bi mogao da odluči o tome da li će eventualno koristiti pravna sredstva protiv takve odluke ili da li će sam preduzeti krivično gonjenje (supsidijarni tužilac).

PREDLOG V

Pravo branioca na uvid u spise predmeta i upoznavanje sa sadržinom krivične prijave

Član 72

(1) Branilac ima pravo na uvid u spise predmeta u skladu sa čl. 203, 203a i 203b ovog zakonika.

(2) Prije prvog saslušanja osumnjičenog, branilac ima pravo da mu se predoči sadržina krivične prijave.“

PREDLOG:

Stav 2 **mijenja se** tako što se riječi “mu se predoči sadržina krivične prijave” mijenjaju u riječi “da pročita krivičnu prijavu”, tako da stav 2 glasi:

„Prije prvog saslušanja osumnjičenog, branilac ima pravo da pročita krivičnu prijavu.“

Obrazloženje:

U praksi je važno spriječiti postupanje policijskih službenika koji braniocima prepričavaju sadržinu krivičnih prijava, i pri tom izostave neki značajan dio. Da bi mogao odgovarajuće da zastupa osumnjičenog potrebno je da branilac ima pravo da izvrši uvid u prijavu. Primjera radi, ZKP Republike Srbije jasno propisuje (u čl. 71, st. 1, tač. 2) da branilac ima pravo da "neposredno pre prvog saslušanja osumnjičenog pročita krivičnu prijavu, zapisnik o uviđaju i nalaz i mišljenje veštaka."

PREDLOG VI

Ulazak u tuđi stan bez naredbe i pretresanje

Član 83

(1) Ovlašćeni policijski službenik može i bez naredbe suda ući u tuđi stan ili druge prostorije i po potrebi izvršiti pretresanje ako to držalac stana traži ili ako neko zove u pomoć ili ako je to neophodno radi sprječavanja vršenja krivičnog djela ili neposrednog hvatanja učinioca krivičnog djela ili radi spašavanja ljudi ili imovine ili radi izvršenja odluke o pritvoru ili dovođenju okrivljenog ili drugog lica ili radi lišenja slobode učinioca krivičnog djela koji je u bjekstvu ili lica za kojim je raspisana potjernica ili ako se pretresanje ima izvršiti u javnim prostorijama.

...

Predlog izmjene:

U članu 83 stav 1 se mijenja brisanjem riječi: "ili izvršenja odluke o pritvoru ili dovođenju okrivljenog ili drugog lica ili radi lišenja slobode učinioca krivičnog djela koji je u bjekstvu ili lica za kojim je raspisana potjernica".

Imajući u vidu naslov člana 83, preciziranje da se javne prostorije mogu pretresati bez naredbe suda propisati u posebnom članu, koji će se odnositi na javne prostorije, a ne na tuđi stan.

Obrazloženje:

Smatramo da je potrebno izvršiti predložene izmjene u stavu 1 člana 83, jer je nejasno zbog čega se u navedenim slučajevima ne bi mogla hitno obezbijediti i naredba suda, ili bar državnog tužioca.

Osnovi za ulazak u tuđi stan ("ili druge prostorije", npr. advokatsku ili drugu privatnu kancelariju, skladište itd) bez naredbe suda, koja je inače neophodna, prošireni su ranijim izmjenama i dopunama ZKP, sljedećim osnovima: "ako neko zove u pomoć ... radi izvršenja odluke o pritvoru ili dovođenju okrivljenog ili drugog lica ili radi lišenja slobode učinioca krivičnog djela koji je u bjekstvu ili lica za kojim je raspisana potjernica".

Objašnjenje koje je tom prilikom ponuđeno: "Ovim se prvenstveno širi krug ovlašćenja policijskih službenika, a sve u cilju otklanjanja neposredne opasnosti, zaštite lica i

pronalaženja učinioca i drugih lica koja su povezana sa izvršenjem krivičnih djela”, ne objašnjava zašto proširenje prevazilazi okvire Ustava, koji predviđa samo situacije kad je moguće ući i pretresati bez naredbe suda:

- a) kada je to neophodno radi sprječavanja vršenja krivičnog djela,
- b) neposrednog hvatanja učinioca krivičnog djela, ili
- c) radi spašavanja ljudi i imovine (čl. 41, st. 3).

Naime, u slučajevima kada je potrebno izvršiti sudsku odluku o pritvoru ili dovođenju okrivljenog ili drugog lica, ili radi lišenja slobode učinioca krivičnog djela koji je u bjekstvu, ili lica za kojim je raspisana potjernica, nejasno je zašto je problem pribaviti naredbu suda za ulazak u stan i tako spriječiti moguće zloupotrebe ovog ovlašćenja, odnosno postupanje protivno Ustavu.

PREDLOG VII

Dodaje se novi član 153a i glasi:

Obavezno psihijatrijsko vještačenje Član 153a

U slučaju sumnje da je nad okrivljenim ili oštećenim izvršeno krivično djelo iz člana 166, 166a i 167 Krivičnog zakonika Crne Gore, psihijatrijsko vještačenje je obavezno.

Obrazloženje:

Potrebno je precizirati odredbe o vještačenju ZKP u skladu sa Istanbulskim protokolom, koji izričito propisuje obavezno psihijatrijsko ili psihološko vještačenje navodne žrtve zlostavljanja.⁶

U praksi se često dešava da oštećeni trpi skup simptoma koji su dio velikog složenog post-traumatskog stresnog poremećaja, a da se takvi simptomi ne mogu prepoznati isključivo tjelesnim pregledom. U savremenom dobu tehnike mučenja su „uznapredovale“, pa mnoge od njih ne ostavljaju vidljive posljedice na tijelu, već samo one psihološke. Ako fizički dokazi ne postoje ne smije se olako zaključiti da torture nije bilo, imajući u vidu da takva djela nasilja često ne ostavljaju tragove ili stalne ožiljke, već je zbog toga neophodno pored vještačenja tijela uvijek izvršiti i psihijatrijsko vještačenje navodnih žrtava torture, što se u Crnoj Gori po pravilu nikada ne čini..

U periodu 2020-2021 godine podnijeto je preko 19 ozbiljnih prijava za iznuđivanje iskaza brutalnim metodama mučenja, koje su obuhvatale kako fizičku tako i psihičku torturu. Ni u jednom od ovih slučajeva državni tužioc i nijesu naložili psihijatrijsko vještačenje oštećenih kako bi se utvrdilo postojanje eventualnog post-traumatskog stresnog poremećaja.⁷

⁶ Kancelarija Visokog komesara za ljudska prava Ujedinjenih nacija – Ženeva, *Istanbulski protokol – Priručnik za djelotvornu istragu i dokumentovanje torture i drugog svirepog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, Serija profesionalne obuke br. 8/rev. 1*, (Ujedinjene nacije, Njujork i Ženeva, 2004). st. 83, tač. c. Prevod dostupan na: https://www.ombudsman.co.me/docs/1612168319_istanbulski-protokol--1-.pdf.

⁷ Vidi T. Gorjanc Prelević, B. Malović, *Djelotvornost istraga zlostavljanja u Crnoj Gori 2020-2021*, op.cit: <https://www.hraction.org/wp-content/uploads/2022/07/Finalni-nacrt-izvjestaja-21-7-2022.pdf>

Da je ovakvo vještačenje neophodno, potvrdili su i izvještaji Stranih eksperata o povredama Jovana Grujičića i Marka Boljevića, koji su u maju 2020. godine pretrpjeli torturu u istrazi takozvanih „bombaških napada“. Strane eksperte je angažovala HRA u saradnji sa Međunarodnim savjetom za rehabilitaciju žrtava torture i Ekspertskom grupom nezavisnih forenzičara, a oni su nakon čak šest mjeseci od pretrpljene torture kod obojice utvrdili prisustvo post-traumatskog sindroma koji je dodatno ukazao na to da je do zlostavljanja zaista došlo.⁸

PREDLOG VIII

Uvid u fotografije, slušanje audio snimaka i uvid u audiovizuelne snimke

Član 156

(1) Fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci sprovedenih dokaznih radnji u skladu sa ovim zakonikom mogu se koristiti kao dokaz i na njima se može zasnivati sudska odluka.

(2) Fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci koji ne spadaju u fotografije ili audio, odnosno audiovizuelne snimke iz stava 1 ovog člana, mogu se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku ako je utvrđena njihova autentičnost i isključena mogućnost fotomontaže ili video montaže i drugih oblika falsifikovanja fotografija i snimaka i ako su fotografija, odnosno snimak napravljeni uz prećutnu ili izričitu saglasnost osumnjičenog, odnosno okrivljenog kad se on ili njegov glas nalaze na fotografiji, odnosno snimku.

(3) Fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci iz stava 2 ovog člana, sa čijim se pravljenjem nije saglasio osumnjičeni, odnosno okrivljeni, a on ili njegov glas se nalaze na fotografiji, odnosno snimku, mogu da se koriste kao dokaz u krivičnom postupku ako se na fotografiji, audio, odnosno audiovizuelnom snimku istovremeno nalazi i neko drugo lice, odnosno njegov glas koje se prećutno ili izričito saglasilo sa pravljenjem fotografije ili audio, odnosno audiovizuelnog snimka.

(4) Fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci koji su napravljeni bez prećutne ili izričite saglasnosti osumnjičenog ili okrivljenog koji se na njima nalaze ili čiji je glas snimljen, mogu da se koriste kao dokaz u krivičnom postupku ako su fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci nastali kao vid opštih bezbjednosnih mjera:

- koje se preduzimaju na javnim površinama - ulicama, trgovima, parkiralištima, dvorištima škola i ustanova i drugim sličnim javnim površinama, odnosno u javnim objektima i prostorijama, zgradama državnih organa, ustanovama, bolnicama, školama, aerodromima, autobuskim i željezničkim stanicama, sportskim stadionima i halama i drugim takvim prostorijama i sa njima povezanim otvorenim površinama, kao i u radnjama, prodavnicama, bankama, objektima za poslovne namjene i drugim sličnim objektima u kojima se snimanje redovno obavlja iz bezbjednosnih razloga ili

⁸ Izvještaji stranih eksperata dostupni su na: <https://www.hraction.org/wp-content/uploads/2021/07/novi-pdf-za-Jovana.pdf> (Grujičić) i <https://www.hraction.org/wp-content/uploads/2021/07/novi-pdf-za-Marka.pdf> (Boljević).

Vidi, „Strani forenzičari potvrdili navode žrtava o policijskoj torturi u istrazi 'bombaških napada' – HRA očekuje hitnu reakciju policije i državnog tužilaštva“, HRA, jul 2021, dostupno na: <https://www.hraction.org/2021/07/05/strani-forenzicari-potvrdili-navode-zrtava-o-policijskoj-torturi-u-istrazi-bombaskih-napada-hra-ocekuje-hitnu-reakciju-policije-i-drzavnog-tuzilastva/>.

- preduzetih od strane držaoca stana i drugih prostorija, odnosno od strane drugog lica po nalogu držaoca stana i drugih prostorija, što se odnosi i na dvorišne i druge slične otvorene prostore.

(5) Ako se na fotografiji ili audio, odnosno audiovizuelnom snimku nalaze samo određeni predmeti ili događaji ili lica koja nemaju svojstvo osumnjičenog ili okrivljenog, fotografija ili audio, odnosno audiovizuelni snimak se mogu koristiti kao dokaz u krivičnom postupku ukoliko nijesu nastali izvršenjem krivičnog djela.

(6) Kad su fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci nastali u skladu sa st. 1 do 5 ovog člana, kao dokaz u krivičnom postupku može da se koristi i određeni dio fotografije ili snimka izdvojen primjenom odgovarajućih tehničkih sredstava, kao i fotografija napravljena kao izvod iz video snimka.

(7) Kad su fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci nastali u skladu sa st. 1 do 5 ovog člana, kao dokaz u krivičnom postupku može da se koristi i crtež ili skica napravljeni na osnovu fotografije ili video snimka, pod uslovom da su napravljeni radi pojašnjenja detalja fotografije ili snimka i da su fotografija, odnosno snimak sadržani u dokaznom materijalu.

(8) Audio snimci koji se koriste kao dokaz u krivičnom postupku moraju biti prepisani i uneseni u spise krivičnog predmeta.

Predlog izmjene:

U članu 156 stav 2 **brišu se riječi:** *“i ako su fotografija, odnosno snimak napravljeni uz prećutnu ili izričitu saglasnost osumnjičenog, odnosno okrivljenog kad se on ili njegov glas nalaze na fotografiji, odnosno snimku.”*

Stavovi 3, 4 i 5 se **brišu.**

Dodaje se novi stav 3 i glasi: *„Ako je na snimku **dijete, snimak će se reprodukovati izmjenom lika i glasa djeteta**, ako je to potrebno radi zaštite interesa djeteta, vodeći pritom računa o interesima postupka u cjelini.“*

Dosadašnji stavovi 6 i 7, postaju stavovi 4 i 5, a iz njih **se brišu riječi** *“Kad su fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci nastali u skladu sa st. 1 do 5 ovog člana”.*

Stav 8 ostaje neizmjenjen i postaje stav 6.

Obrazloženje

ZKP u čl. 156 određuje kada se fotografije ili audio, odnosno audio-vizuelni snimci mogu koristiti kao dokazi na kojima se može zasnivati sudska odluka u krivičnom postupku, ali to čini na tako restriktivan način da, ako se tumači strogo jezički, ne dozvoljava korišćenje snimaka koje na javnim mjestima naprave mediji ili drugi svjedoci događaja bez prećutne ili izričite saglasnosti snimljenog osumnjičenog, odnosno okrivljenog, izuzev ako se na snimku istovremeno ne nalazi i druga osoba koja je dala pristanak za snimanje.

Ovo je u praksi dovodilo do paradoksalnih rezultata – da, zahvaljujući snimku medija ili drugih svjedoka, cjelokupna javnost može da vidi da li je neko izvršio krivično djelo ili ne, a da organi kojima je dužnost da to utvrde ne smiju da ga koriste kao dokaz⁹. Da bi se ovaj problem

⁹ Presuda Osnovnog suda u Nikšiću, K 117/19 od 07.10.2019.

prevazišao, najbolje rješenje je da se ZKP u ovom pogledu izmijeni, jer odredbe iz čl. 156 jesu nelogične i neopravdano mogu ometati utvrđivanje činjenica i dokazivanje krivične odgovornosti. Mora se omogućiti da snimci koje sačine svjedoci ili oštećeni, posebno na javnom mjestu, budu korišćeni kao zakoniti dokazi, pod uslovom da su vjerodostojni i relevantni.

Napredovanjem tehnologije i sve širom, svakodnevnom upotrebom uređaja sa objektivom, građani mogu da snimaju i fotografišu sve događaje oko sebe, pa se dešava da zabilježe i događaje relevantne za pitanje krivičnopravne odgovornosti neke osobe. Takođe, mediji mogu da snimaju javna mjesta u momentu izvršenja krivičnog djela i taj snimak učine dostupnim javnosti.

Svakodnevno smo svjedoci objavljivanja takvih dokaza i na društvenim mrežama (snimci sitnih krađa u marketima sa privatnih video kamera ili mobilnih uređaja, snimci učestvovanja u tuči u noćnim klubovima, snimci napada na službena lica tokom javnih protesta ili zloupotreba službenog položaja itd.) Pretpostavka je da autentični video snimci građana / medija, često budu opaženi i od strane postupajućih sudija u konkretnim krivičnim predmetima, a da se isti snimak u postupku ne prihvata kao pravno valjan dokaz.

Zakoni o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije nemaju restriktivne odredbe slične čl. 156 ZKP Crne Gore i dozvoljavaju korišćenje snimaka koje su svjedoci načinili bez saglasnosti snimljenog osumnjičenog, odnosno okrivljenog. I u drugim zemljama, npr. anglosaksonskog prava, takvi snimci se mogu koristiti kao dokaz, bitno je samo da su vjerodostojni i relevantni.

Snimci napravljeni od strane građana ili medija bi posebno imali svrhu kao dokaz ne samo u krivičnim već i u prekršajnim postupcima. Vještačenje autentičnosti audiovizuelnih snimaka je, razvojem tehnologija, postao bagatelna posao i ne iziskuje velike troškove.

Takođe, zakonsko rješenje postavlja i pitanje srazmjernosti prava oštećenog i prava okrivljenog garantovanih ZKP. Prava okrivljenog u odnosu na žrtvu su neravnomjerna – okrivljeni ima mogućnost da zahtjeva izuzimanje audiovizuelnih snimaka na kojima se vidi da vrši krivično djelo, kao dokaza u krivičnom postupku, a ovo pod izgovorom zaštite prava na privatnost i pozivanjem na član 156. Dakle, okrivljeni ima mogućnost da odlučuje koji će se dokaz koristiti u krivičnom postupku umjesto suda. Ipak, u članu 17 ZKP je propisano: „ Sudska odluka se ne može zasnivati na dokazima koji su pribavljeni povredama ljudskih prava i osnovnih sloboda zajemčenih Ustavom ili potvrđenim međunarodnim ugovorima, ili na dokazima koji su pribavljeni povredama odredaba krivičnog postupka, kao i drugim dokazima za koje se iz njih saznalo, niti se takvi dokazi mogu koristiti u postupku”.

Pravo na privatnost¹⁰ ostaje zaštićeno u ovom pogledu, inkriminisanjem radnji kojim se zadire u lični život pojedinca i to u članu 173 **Neovlašćeno prisluškivanje i snimanje**¹¹ i 174

¹⁰ Član 8 EKLJP-a: (1) Svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, doma i prepiske. (2) Javne vlasti neće se miješati u vršenje ovog prava sem ako to nije u skladu sa zakonom i neophodno u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbjednosti, javne bezbjednosti ili ekonomske dobrobiti zemlje, radi spriječavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

https://www.echr.coe.int/documents/convention_bos.pdf

¹¹ Krivični zakonik Crne Gore u čl. 173 propisuje:

(1) Ko posebnim uređajima neovlašćeno prisluškuje ili snima razgovor, izjavu ili kakvo saopštenje koji mu nijesu namijenjeni, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1 ovog člana kazniće se i ko omogućujući nepoznatom licu da se upozna sa razgovorom, izjavom ili saopštenjem koji su neovlašćeno prisluškivani, odnosno tonski snimani.

(3) Ako je djelo iz st. 1 i 2 ovog člana učinilo službeno lice u vršenju službe, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

Neovlašćeno fotografisanje¹² Krivičnog zakonika Crne Gore. Audiovizuelni zapisi nastali izvršenjem ovih krivičnih djela ne bi predstavljali zakonite dokaze, niti su obuhvaćeni predlogom za izmjenu člana 156 ZKP.

Na kraju, novi stav 3 predložen je po ugledu na Zakon o kaznenom postupku Republike Hrvatske, koji je neophodno uvrstiti radi zaštite najboljeg interesa djece koja se mogu nalaziti na audiovizuelnim snimcima.¹³

PREDLOG IX

Nadležnost za određivanje i trajanje mjera tajnog nadzora Član 159

(1) Mjere iz člana 157 st. 1 i 2 ovog zakonika, na obrazloženi predlog državnog tužioca, pisanom naredbom određuje sudija za istragu. Obrazloženi predlog se predaje u zatvorenoj koverti sa naznakom MTN - mjere tajnog nadzora.

(2) Predlog i naredba iz stava 1 ovog člana sadrže: vrstu mjere, podatke o licu prema kome se mjera sprovodi, ako je to lice poznato, razloge za osnove sumnje, način izvršenja mjere, njen cilj, obim i trajanje. Ako se radi o mjeri angažovanja prikriivenog isljednika i saradnika, predlog i naredba sadrže i upotrebu lažnih isprava i tehničkih uređaja za prenos i snimanje zvuka, slike i video zapisa, učešće u zaključivanju pravnih poslova, kao i razloge koji opravdavaju da se za isljednika i saradnika angažuje lica koje nije ovlašćeni policijski službenik.

(3) Predlog i naredba za određivanje mjera postaju sastavni dio krivičnog spisa i treba da sadrže raspoložive podatke o licu prema kome se određuju, krivično djelo zbog kojeg se određuju, činjenice iz kojih proističe potreba njihovog preduzimanja, rok trajanja koji mora biti primjeren ostvarenju cilja mjere, način, obim i mjesto sprovođenja mjera.

(4) Izuzetno, ako se pisana naredba ne može izdati na vrijeme, a postoji opasnost od odlaganja, preduzimanje mjere iz člana 157 ovog zakonika može započeti na osnovu usmene naredbe sudije za istragu. U tom slučaju pisana naredba mora da bude pribavljena u roku od 12 sati od izdavanja usmene naredbe.

(5) Na osnovu naredbe sudije za istragu mjere iz člana 157 stav 1 i stav 2 tač. 3 do 6 ovog zakonika, mogu trajati do četiri mjeseca. Iz opravdanih razloga, navedene mjere se mogu

¹² Krivični zakonik Crne Gore u čl. 174 propisuje:

(1) Ko neovlašćeno načini fotografski, filmski, video ili drugi snimak nekog lica i time osjetno zadre u njegov lični život ili ko takav snimak preda ili pokazuje trećem licu ili mu na drugi način omogući da se sa njim upozna, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1 ovog člana učini službeno lice u vršenju službe, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

<https://www.paragraf.me/propisi-crnegore/krivicni-zakonik-crne-gore.html>

¹³ Dokaz snimkom - Članak 330 Zakon o kaznenom postupku Hrvatske

(1) Snimka koja služi za utvrđivanje činjenica, pribavlja se primjenom odredaba ove Glave

(2) U odnosu na snimku postupa se kao sa drugim predmetima koji se imaju upotrijebiti kao dokaz (članak 267. i 269.), vodeći računa da se snimka ne ošteti ili ne uništi i da se njen sadržaj sačuva u neizmijenjenom obliku. Prema potrebi poduzet će se potrebne mjere da se snimka sačuva u neizmijenjenom obliku ili izradi njezina kopija.

(3) Ako drukčije nije propisano ovim Zakonom, sadržaj snimke se utvrđuje njezinim reproduciranjem. Ako je na snimci dijete, snimka će se reproducirati izmjenom lika i glasa djeteta, ako je to potrebno radi zaštite interesa djeteta, vodeći pritom računa o interesima postupka u cjelini.

(4) Snimku reproducira stručna osoba.

<https://www.zakon.hr/z/174/Zakon-o-kaznenom-postupku>

produžavati prema istom licu i za isto krivično djelo najduže do 18 mjeseci od donošenja prve naredbe za određivanje mjera tajnog nadzora. Izvršenje mjera će se naredbom prekinuti kad prestanu razlozi za njihovu primjenu. Mjere čije je izvršenje prekinuto mogu se iz opravdanih razloga nastaviti prema istom licu i za isto krivično djelo na osnovu naredbe. U maksimalni rok trajanja mjere računa se i vrijeme prekida izvršenja mjere. Nakon protoka rokova iz ovog stava, ne može se nastaviti izvršenje, niti nova mjera odrediti za isto krivično djelo i prema istom izvršiocu. Predlog za preduzimanje mjere iz člana 157 stav 2 tač. 1 i 2 ovog zakonika može se odnositi samo na jedan simulirani akt, a svaki naredni predlog za preduzimanje ove mjere protiv istog lica mora sadržati razloge koji opravdavaju ponovno preduzimanje ove mjere.

(6) Ako se u toku izvršenja mjere pokaže da se tom mjerom ne može postići svrha, ona se može zamijeniti drugom mjerom. U maksimalni rok trajanja novoodređene mjere računa se i vrijeme trajanja prethodno određene mjere.

(7) Određivanje mjera tajnog nadzora iz člana 157 st. 1 i 2 ovog zakonika prema istom licu i za isto krivično djelo ne utiče na određivanje mjere tajnog nadzora prema licu za kojim je raspisana međunarodna potjernica ili prema trećem licu za koje postoji osnov sumnje da je u direktnom kontaktu sa licem za kojim je raspisana međunarodna potjernica.

(8) Uz naredbu za izvršenje mjere iz člana 157 stav 1 tačka 1 ovog zakonika, sudija za istragu će izdati poseban nalog u kojem će navesti samo telefonski broj ili e-mail adresu ili internacionalni identifikacioni broj korisnika (IMSI broj), internacionalni identifikacioni broj mobilnog uređaja (IMEI broj) i adresu internet protokola (IP adresa) i trajanje mjere, a nalog će ovlašćeni policijski službenik predati privrednim subjektima iz stava 7 ovog člana u postupku izvršenja mjere.

(9) Poštanska, druga privredna društva i pravna lica registrovana za prenošenje informacija dužna su da ovlašćenom policijskom službeniku omoguće izvršenje mjere iz člana 157 stav 1 ovog zakonika. Službena i odgovorna lica koja učestvuju u postupku donošenja naredbe i izvršenju mjere iz člana 157 ovog zakonika dužna su da kao tajne podatke čuvaju sve podatke koje su saznali u ovom postupku.

(10) Ako se prilikom primjene mjera tajnog nadzora zabilježe podaci i obavještenja koji upućuju i na neko drugo lice za koje postoje osnovi sumnje da je izvršilo krivično djelo za koje je određena mjera tajnog nadzora ili neko drugo krivično djelo, taj dio materijala će se izdvojiti i dostaviti državnom tužiocu i može se koristiti kao dokaz samo za krivična djela iz člana 158 ovog zakonika.

(11) Državni tužilac i sudija za istragu će, na odgovarajući način (prepisom zapisnika ili službenih zabilješki bez ličnih podataka, izdvajanjem službene zabilješke iz spisa i sl.), spriječiti da neovlašćeno lice, osumnjičeni ili njegov branilac utvrde identitet lica koja su izvršila mjere iz člana 157 ovog zakonika kao i prikrivenog isljednika i saradnika. Ako se ova lica saslušavaju kao svjedoci sud će postupiti na način propisan čl. 120 do 123 ovog zakonika.

Predlog izmjene:

Stav 5 mijenja se i glasi:

„Na osnovu naredbe sudije za istragu mjere iz člana 157 stav 1 i stav 2 tač. 3 do 6 ovog zakonika, mogu trajati do četiri mjeseca. Iz opravdanih razloga, navedene mjere se mogu produžavati prema istom licu i za isto krivično djelo najduže do 8 mjeseci od donošenja prve naredbe za određivanje mjera tajnog nadzora. Izvršenje mjera će se naredbom prekinuti kad

prestanu razlozi za njihovu primjenu. Mjere čije je izvršenje prekinuto mogu se iz opravdanih razloga nastaviti prema istom licu i za isto krivično djelona osnovu naredbe. U maksimalni rok trajanja mjere računa se i vrijeme prekida izvršenja mjere. Nakon proteka rokova iz ovog stava, ne može se nastaviti izvršenje, niti nova mjera odrediti za isto krivično djelo i prema istom izvršiocu. Predlog za preduzimanje mjere iz člana 157 stav 2 tač. 1 i 2 ovog zakonika može se odnositi samo na jedan simulirani akt, a svaki naredni predlog za preduzimanje ove mjere protiv istog lica mora sadržati razloge koji opravdavaju ponovno preduzimanje ove mjere.”

Obrazloženje:

Trajanje mjera tajnog nadzora je neopravdano dugo i traje maksimalno 18 mjeseci. Ovakvim trajanjem mjera tajnog nadzora stiče se utisak da je pribavljanje ovog dokaza suštinsko, da bi optužni akt opstao, te da nema drugih dokaza. Smatramo da je trajanje mjera tajnog nadzora u periodu od 8 mjeseci primjeren rok za prikupljanje dokaza ovim načinom.

U Srbiji je trajanje mjera ograničeno na maksimalno 12 mjeseci.

PREDLOG X

**Ukidanje pritvora
Član 178**

(1) U toku istrage, sudija za istragu će na predlog državnog tužioca ukinuti pritvor. Predlog za ukidanje pritvora mogu da podnesu okrivljeni i njegov branilac.

(2) Prije donošenja odluke o predlogu okrivljenog, odnosno branioca za ukidanje pritvora, sudija za istragu će zatražiti mišljenje državnog tužioca.

U članu 178, poslije stava 2, dodaje se novi stav koji glasi:

„(3) Ako državni tužilac ne dostavi mišljenje iz stava 2 ovog člana u roku od 24 časa od kada je zatraženo mišljenje, sudija za istragu će odlučiti o predlogu.“

Predlog izmjene:

U članu 178 Zakona stav 1 mijenja se tako što se riječ “će” mijenja u riječ “može”, tako da stav 1 glasi:

“U toku istrage, sudija za istragu **može** ukinuti pritvor na predlog državnog tužioca”.

Obrazloženje:

Stav 1 člana 178 ZKP glasi: „U toku istrage, sudija za istragu će na predlog državnog tužioca ukinuti pritvor. Predlog za ukidanje pritvora mogu da podnesu okrivljeni i njegov branilac.“

Ovakvom se odredbom narušava autoritet suda, jer se sud obavezuje da ukine pritvor uvijek kad tužilac to zatraži. Ako je sud odredio pritvor, to znači da je postojao osnov za to, pa je jedino sud i pozvan da odlučuje o njegovom ukidanju, a ne da bude obavezan da to učini kad god tužilac to od njega zatraži. U suprotnom, odluka suda postaje deklarativna, a uloga suda dekorativna.

Predloženo rješenje bi omogućilo kontrolu postupanja državnog tužilaštva, i dodatno spriječavalo eventualnu zloupotrebu.

PREDLOG XI

Ograničenje prava na uvid u spise predmeta

Član 203b

(1) Izuzetno, licima iz člana 203a ovog zakonika u izviđaju i istrazi može se uskratiti pravo na uvid u dio spisa predmeta, ako bi time bila ugrožena svrha istrage, nacionalna bezbjednost i zaštita svjedoka, što u daljem postupku ne smije ugroziti pravo na odbranu.

(2) O uskraćivanju prava na uvid u dio spisa predmeta u izviđaju i istrazi odlučuje državni tužilac rješenjem u kojem navodi razloge iz stava 1 ovog člana. Lica iz člana 203a ovog zakonika imaju pravo na prigovor protiv rješenja, u roku od tri dana. Prigovor se podnosi državnom tužiocu koji će ga odmah, uz navođenje razloga uskraćivanja prava na uvid u dio spisa predmeta, dostaviti sudiji za istragu. Lica iz člana 203a ovog zakonika nemaju pravo na uvid u razloge državnog tužioca kojim odbija zahtjev za uvid u spise predmeta. O prigovoru lica iz člana 203a ovog zakonika odlučuje sudija za istragu, u roku od tri dana.

(3) Nakon potvrđivanja optužnice okrivljeni i branilac imaju pravo na uvid u spise predmeta u cjelini.

Predlog dopune:

U stavu 2 nakon riječi "iz stave 1 ovog člana", dodaju se riječi "**sa obrazloženjem**", a briše se rečenica: "Lica iz člana 203a ovog zakonika nemaju pravo na uvid u razloge državnog tužioca kojim odbija zahtjev za uvid u spise predmeta".

Dodaje se novi stav 3 koji glasi:

Odluka sudije za istragu kojom se odbija prigovor lica iz čl.203a **dostaviće se tim licima i državnom tužilaštvu obrazložena.**

Dosadašnji stav 3, postaje stav 4.

Obrazloženje

Odsustvo obrazložene odluke državnog tužioca kojom odbija pristup spisima, dovodi u pitanje smisao i djelotvornost prigovora odbrane, posebno imajući u vidu da odbrana nema mogućnost da suprostavi argumente zbog toga što nije upoznata sa obrazloženjem državnog tužioca. Ovakvo rješenje dovodi u pitanje djelotvornost pravnog lijeka i u suprotnosti je sa čl. 13 Evropske konvencije o zaštiti prava čovjeka i osnovnih sloboda (pravo na djelotvorni pravni lijek).

II

Nedostavljanje obrazložene odluke od strane sudije za istragu odbrani, u slučaju kada je odbijen njihov prigovor, a dostavljanje državnom tužiocu, dovodi u pitanje jednakost stranaka u postupku i otvara prostor za arbitrarnost u donošenju odluka i u suprotnosti je sa čl. 8 Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima i čl. 13 Evropske konvencije o ljudskim pravima koji garantuju pravo na djelotvorni pravni lijek.

Državni tužilac je samo stranka u postupku, pa mu se ne može davati više prava i povoljnosti od onih na koje ima odbrana, jer se time narušava načelo jednakosti strana u postupku (osim prava na preduzimanje krivičnog gonjenja za djela koja se gone po službenoj dužnosti).

PREDLOG XII

Troškovi postupka u slučaju obustave postupka, donošenja oslobađajuće ili odbijajuće presude Član 230

(1) Kad se krivični postupak obustavi ili kad se donese presuda kojom se okrivljeni oslobađa od optužbe ili kojom se optužba odbija, u odluci o obustavi postupka, odnosno u presudi izreći će se da se troškovi krivičnog postupka iz člana 226 stav 2 tač. 1 do 6 ovog zakonika, kao i nužni izdaci okrivljenog i nužni izdaci i nagrada branioca isplaćuju iz posebnog razdjela budžeta za rad sudova, osim u slučajevima iz st. 2 i 3 ovog člana.

(2) Lice koje je oglašeno krivim za krivično djelo lažnog prijavljivanja obavezaće se da snosi troškove krivičnog postupka koje je prouzrokovalo lažnim prijavljivanjem.

(3) Privatni tužilac je dužan da naknadi troškove krivičnog postupka iz člana 226 stav 2 tač. 1 do 6 i tačka 8 ovog zakonika, nužne izdatke okrivljenog, kao i nužne izdatke i nagradu njegovog branioca, ako je postupak okončan presudom kojom se okrivljeni oslobađa od optužbe ili presudom kojom se optužba odbija ili rješenjem o obustavi postupka, osim ako je postupak obustavljen, odnosno ako je donesena presuda kojom se optužba odbija zbog smrti okrivljenog ili zbog toga što je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja usljed odugovlačenja postupka koje se ne može pripisati u krivicu privatnog tužioca. Ako je postupak obustavljen usljed odustanka od tužbe, okrivljeni i privatni tužilac mogu se poravnati u pogledu njihovih međusobnih troškova. Ako ima više privatnih tužilaca, svi će snositi troškove solidarno.

(4) Kad sud odbaci optužbu zbog nenadležnosti, odluku o troškovima donijeće nadležni sud.

(5) O visini nužnih izdataka okrivljenog i nužnih izdataka i nagrade branioca odlučuje predsjednik vijeća posebnim rješenjem. O žalbi protiv tog rješenja odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(6) Zahtjev za naknadu troškova iz stava 5 ovog člana podnosi se u roku od petnaest dana od dana prijema pravosnažne odluke iz stava 1 ovog člana.

Predlog dopune:

Dodaje se novi stav 7 u član 230 Zakona, koji glasi:

Ako zahtjev za naknadu nužnih izdataka i nagrade iz stava 1 ovog člana ne bude usvojen ili sud o njemu ne donese odluku u roku od dva mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, okrivljeni i branilac imaju pravo da potraživanja ostvaruju u parničnom postupku protiv Crne Gore.

Obrazloženje

Opravdanost vraćanja ovog ranijeg rješenja u ZKP, zasnivamo na činjenici da sudovi i dalje veoma sporo odlučuje o zahtjevima za naknadu nužnih izdataka i nagrada branioca.

U parnicama koje se vode povodom neisplaćenih nužnih izdataka i nagrada branioca, postoji neujednačena praksa sudova da se odbijaju zahtjevi za naknadu ovakvih troškova, sa obrazloženjem da je takvo pravo uskraćeno okrivljenom zbog brisanja ovog stava u ZKP.

Ovakvim načinom se ostavlja na volju postupajućem organu kada će i da li će uopšte donijeti rješenje o troškovima.

PREDLOG XIII

Ovlašćenja i radnje policije u izviđaju

Član 257

(1) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, policija je dužna da obavijesti državnog tužioca i samoinicijativno ili po zahtjevu državnog tužioca preduzme potrebne mjere da se pronađe učinilac krivičnog djela, da se učinilac ili saučesnik ne sakrije ili ne pobjegne, da se otkriju i obezbijede tragovi krivičnog djela i predmeti koji mogu poslužiti kao dokaz, kao i da prikupi sva obavještenja koja bi mogla biti od koristi za uspješno vođenje krivičnog postupka.

(2) U cilju ispunjenja dužnosti iz stava 1 ovog člana, policija može da traži obavještenja od građana, primijeni poligrafsko testiranje, izvrši analiziranje glasa, izvrši antiteroristički pregled, ograniči kretanje odnosno pristup određenih lica na određenom prostoru za potrebno vrijeme, javno raspiše nagradu u cilju prikupljanja obavještenja, izvrši potreban pregled prevoznih sredstava, putnika i prtljaga, preduzme potrebne mjere u cilju pronalaženja lica, preduzme potrebne mjere u vezi sa utvrđivanjem identiteta lica i istovjetnosti predmeta, uzme uzorak za DNK analizu, raspiše potragu za licima i stvarima za kojima se traga, pregleda određene objekte i prostorije državnih organa, privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika u prisustvu odgovornog lica, ostvari uvid u njihovu dokumentaciju i po potrebi je oduzme, kao i da preduzme i druge potrebne radnje i mjere u skladu sa ovim zakonikom. O činjenicama i okolnostima koje su utvrđene prilikom preduzimanja pojedinih radnji, a mogu biti od interesa za krivični postupak, kao i o predmetima koji su pronađeni ili oduzeti sastaviće se zapisnik ili službena zabilješka. Izvršenje pojedinih radnji iz ovog stava policija može da zabilježi i

uređajem za audio ili audiovizuelno snimanje i ovi snimci se prilažu zapisniku, odnosno službenoj zabilješci.

(3) Prilikom uviđaja za krivično djelo protiv bezbjednosti javnog saobraćaja za koje postoje osnovi sumnje da je prouzrokovalo teške posljedice ili da je izvršeno sa umišljajem, policija može od osumnjičenog privremeno, a najduže do tri dana, oduzeti vozačku dozvolu.

(4) Lice prema kojem je primijenjena neka od radnji ili mjera iz st. 2 i 3 ovog člana ima pravo da podnese pritužbu nadležnom državnom tužiocu.

Predlog izmjene:

Dodaje se **novi stav 3 koji glasi:**

“Policija je dužna da zabilježi, uređajem za audiovizuelno snimanje, svako prikupljanje obavještenja od građana, kao i svako drugo uzimanje izjave ili ispitivanje građana u bilo kom svojstvu i ovi snimci se prilažu zapisniku, odnosno službenoj zabilješci.”

Dosadašnji **stavovi 3 i 4 postaju stavovi 4 i 5.**

Obrazloženje:

Audio-vizuelno snimanje razgovora i saslušanja u policiji i kod državnog tužioca je mjera koja očigledno obezbjeđuje najvjerodostojnije bilježenje ispitivanja bilo kog lica, a istovremeno djeluje preventivno u pogledu bilo kakvog oblika zlostavljanja, odnosno iznuđivanja iskaza, ili bilo kakve povrede procesnih prava okrivljenog. Međutim, ZKP ne propisuje obavezu snimanja ispitivanja svjedoka ni u izviđaju ni u krivičnom postupku, ni u policiji ni pred državnim tužiocem.¹⁴ Ovaj nedostatak treba otkloniti odgovarajućim izmjenama ZKP, u skladu sa preporukama Komiteta protiv mučenja¹⁵, Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja¹⁶ i drugih eksperata,¹⁷ koji savjetuju da se svi razgovori policije sa građanima, a posebno osumnjičenima obavezno snimaju. Slična zakonodavna rješenja postoje i u najbližem okruženju Crne Gore. Na primjer, Zakonik o kaznenom postupku Republike Hrvatske propisuje da je obavezno audio-vizuelno snimanje ispitivanja **osumnjičenog od strane policije i ispitivanja okrivljenog od strane tužioca ili istražitelja i da je ono neizostavni preduslov upotrebljivosti pribavljenog iskaza kao dokaza.**¹⁸

¹⁴ ZKP za sada u čl. 257, st. 2 predviđa samo mogućnost korišćenja audiovizuelnog snimanja, ali ne i obavezu: „Izvršenje pojedinih radnji iz ovog stava policija može da zabilježi i uređajem za audio ili audiovizuelno snimanje i ovi snimci se prilažu zapisniku, odnosno službenoj zabilješci.“

¹⁵ *Concluding observations on the third periodic report of Montenegro, op.cit*, 2022, tač. 19g.

¹⁶ Vidi 28. *opšti izvještaj Komiteta* iz 2019. godine, st. 82: <https://www.coe.int/en/web/cpt/preventing-police-torture>

¹⁷ Vidi, npr. Endi Griffiths, „Obuka službenika policije Crne Gore o vođenju razgovora i saslušanja“ (Akcija za ljudska prava, 2021), str. 22 i 25. Dostupno na: [https://www.hraction.org/2021/12/21/obuka-sluzbenika-policije-crne-gore-o-vođenju-razgovora-i-saslušanja-strucno-misljenje/](https://www.hrraction.org/2021/12/21/obuka-sluzbenika-policije-crne-gore-o-vođenju-razgovora-i-saslušanja-strucno-misljenje/).

¹⁸ U Hrvatskoj obaveza snimanja ispitivanja okrivljenog od strane tužioca ili istražitelja postoji još od 2008, odnosno 2013 (inicijalno je bilo propisano da se mora snimiti prvo ispitivanje a od 2013. da će se snimiti svako ispitivanje okrivljenog), a 2017. je uvedena i obaveza snimanja ispitivanja osumnjičenog od strane policije.

PREDLOG XIV

Lišenje slobode i zadržavanje od strane policije Član 264

(1) Ovlašćeni policijski službenici mogu neko lice lišiti slobode, ako postoji neki od razloga za određivanje pritvora iz člana 175 ovog zakonika, ali su dužni da o tome odmah obavijeste državnog tužioca, sačine službenu zabilješku koja obavezno sadrži vrijeme i mjesto lišenja slobode i da to lice, bez odlaganja sprovedu državnom tužiocu. Prilikom dovođenja ovlašćeni policijski službenik će državnom tužiocu predati službenu zabilješku, a državni tužilac će u zapisnik unijeti i izjavu lica lišenog slobode o vremenu i mjestu lišenja slobode.

(2) Lice lišeno slobode mora biti upoznato sa pravima iz člana 5 ovog zakonika.

(3) U slučaju da lice lišeno slobode ne bude sprovedeno državnom tužiocu u roku od 24 časa od časa lišenja slobode, policija je dužna da to lice pusti na slobodu odmah.

(4) Lice lišeno slobode u skladu sa stavom 1 ovog člana ne može biti ponovo lišeno slobode za isto krivično djelo.

(5) Ovlašćeni policijski službenici mogu lišiti slobode lice za kojim je raspisana međunarodna potjernica. Lice lišeno slobode će se bez odlaganja sprovedi sudiji za istragu, a najkasnije u roku od 24 časa od časa lišenja slobode.

Predlog izmjene:

Stav 3 mijenja se i glasi:

"U slučaju da lice lišeno slobode ne bude sprovedeno državnom tužiocu u roku od 6 časova od časa lišenja slobode, policija je dužna da to lice pusti na slobodu odmah".

Obrazloženje:

Neophodno je skratiti period mogućeg lišenja slobode i zadržavanja u policiji prije izvođenja pred državnog tužioca na 6 časova, jer se važećim rješenjem **smanjio dostignuti stepen garancija zaštite ljudskih prava i omogućilo mučenje i zlostavljanje u policiji.**

Prema istraživanjima HRA¹⁹ i praksi koju je zabilježio i CPT u svojim izvještajima o posjetama Crnoj Gori, najveća opasnost od zlostavljanja postoji u prvim satima posle hapšenja, dok se uhapšeni nalazi pod kontrolom policije. To je period u kome policijski službenici dolaze u

¹⁹ Vidjeti izvještaje HRA *Djelotvornost istraga u slučajevima zlostavljanja u Crnoj Gori*, 2018: <https://www.hracion.org/wp-content/uploads/2018/12/Izvjestaj-Akcija-za-ljudska-prava-FINAL.pdf> i *Djelotvornost istraga zlostavljanja u Crnoj Gori 2020-2021, 2022*: <https://www.hracion.org/wp-content/uploads/2022/07/Finalni-nacrt-izvjestaja-21-7-2022.pdf> .

iskušenje da silom i pretnjama iznude priznanje ili drugu informaciju od privedenog lica, pa su tada slučajevi mučenja najučestaliji.

CPT je u maju 2014, u svom izvještaju naveo da su policijske stanice u Crnoj Gori crne tačke u pogledu zaštite ljudskih prava i naveo niz svjedočenja osumnjičenih lica koji su govorili o torturi od strane policijskih službenika upravo u periodu prije izvođenja pred državnog tužioca.²⁰ Ista ocjene je ponovljena i 2017. godine, kada je zaključeno da je svrha takvog zlostavljanja prikupljanje priznanja za izvršenje određenih krivičnih djela u pred – istražnoj fazi postupka.²¹

Iako razumijemo da je u pogledu istraga gdje postoji veći broj osumnjičenih, npr. u slučaju organizovanog kriminala, potrebno više vremena za sprovođenje pojedinih radnji, to ne smije uticati na promjenu opšteg pravila koje se odnosi na osumnjičene za sva krivična djela. Dok god izvještaji međunarodnih tijela ukazuju na zlostavljanje od strane policije i dok se ne ustali odgovarajuće procesuiranje i kažnjavanje odgovornih policajaca za dosadašnja krivična djela mučenja i zlostavljanja u policijskim stanicama u skladu sa međunarodnim standardima, nema opravdanja za dodatno povećanje ovlašćenja policije koja ograničavaju pravo na slobodu građana.

PREDLOG XV

Zadržavanje od strane državnog tužioca

Član 267

(1) Osumnjičenog lišenog slobode državni tužilac može izuzetno, a najduže 72 časa od časa lišenja slobode, zadržati ako ocijeni da postoji neki od razloga iz člana 175 stav 1 ovog zakonika.

(2) Zadržanom licu i braniocu državni tužilac će odmah, a najkasnije u roku od dva časa donijeti i uručiti rješenje o zadržavanju. U rješenju mora biti navedeno djelo za koje se osumnjičeni tereti, osnovanost sumnje, razlog zadržavanja, dan i čas lišenja slobode, kao i vrijeme početka zadržavanja.

(3) Protiv rješenja o zadržavanju osumnjičeni i branilac mogu izjaviti žalbu, u roku od osam časova od časa prijema rješenja iz stava 2 ovog člana, koja se sa spisima predmeta odmah dostavlja sudiji za istragu. Sudija za istragu je dužan da o žalbi odluči u roku od četiri časa od kad je primio žalbu. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Predlog izmjene:

U stavu 1 riječi “ a najduže 72 časa”, mijenjaju se riječima “ a najduže 48 časova” i dodaje se nova rečenica:

²⁰ Izvještaj CPT o posjeti Crnoj Gori 2013, st. 14.

²¹ Izvještaj CPT o posjeti Crnoj Gori 2017. godine, st. 11.

Izuzetno, na predlog državnog tužioca, sudija za istragu može produžiti zadržavanje za dodatnih 36 časova ako je to nužno radi prikupljanja dokaza za krivično djelo zbog koga je uhapšen, a koje je k.d. organizovanog kriminala.

U stavu 3, predlažemo da se ne propisuje rok za izjavljivanje žalbe na rješenje o zadržavanju ili da taj rok bude 24h.

Obrazloženje:

Zadržavanje od strane državnog tužioca na 72 časa, a pri tom i policijsko zadržavanje na 24 časa, znači da bi prije izvođenja pred sud, neko mogao biti lišen slobode puna tri dana. Na ovaj način dolazi do značajnog snižavanja nivoa garancije zaštite ljudskih prava.

Imajući u vidu da uvijek postoji dežurni sudija za istragu, nema potrebe da se omogući ovako dugo lišenje slobode, prije nego se osumnjičeni obrati sudu, pred kojim tužilac obrazlaže svoje razloge i dokaze za određivanje pritvora. Ako tužilac u toku izviđaja/istrage ne prikupi dovoljno dokaza za određivanje pritvora, teško će to učiniti i u dodatnih 24 časa, koja, s aspekta prava na slobodu, predstavljaju dodatno ograničenje za svakog građanina. Međutim, imajući u vidu objektivne probleme u praksi u slučaju složenih krivičnih djela organizovanog kriminala sa više osumnjičenih, po uzoru na rješenje iz Hrvatske, treba omogućiti produženo zadržavanje od 36 časova na predlog državnog tužioca, a na osnovu odluke sudije za istragu.

Napominjemo da u Hrvatskoj lišenje slobode od strane državnog tužioca, ako se radi o krivičnom djelu za koje je propisana kazna zatvora do jedne godine, može trajati najduže 36 časova²². U Srbiji važi opšti rok od 48 časova (čl. 69 Zakonika o krivičnom postupku RS).²³

Na rješenje o zadržavanju od strane državnog tužioca osumnjičeni, odnosno njegov branilac imaju pravo žalbe samo u roku od 8h, od časa prijema rješenja o zadržavanju. Naime, ovako kratak rok ograničava lica lišena slobode i njihove braniocce da se potpunije upoznaju sa optužbom, odnosno osnovima sumnje i razlozima za lišenje slobode, što će se sve neminovno odraziti na kvalitet žalbi, te doprinijeti samo površnom postupanju branilaca, na štetu osumnjičenih. Ovakvo ograničenje prava na žalbu dovodi u pitanje njenu svrhu kao djelotvornog pravnog lijeka. Propisivanje roka od 8h, čini ovaj pravni lijek nedjelotvornim u određenim situacijama. Prvo, to može da bude kratak rok da se žalba kvalitetno napiše i dostavi. Drugo, ako se odredi zadržavanje poslije 22h (u praksi to nije rijetkost), a rok za žalbu je 8h, onda ne postoji faktička mogućnost da se žalba preda preko tužioca sudiji za istragu (putem pošte se ne može poslati jer tada ona ne radi, a ni tužilaštvo ne radi noću).

Kod određivanja pritvora čl. 176 st. 4 ZKP-a, rok za žalbu je 24h, pa nema razloga da ovaj rok na rješenje o zadržavanju bude kraći, jer se u oba slučaja radi o lišenju slobode. Iako sudija za istragu odlučuje po žalbi na rješenje o zadržavanju u roku od 4h od prijema spisa, ovo ne treba da bude argument za uvođenjem novog roka za žalbu kada je u pitanju lišenje slobode (do sada se u praksi uzimalo da je taj rok 24h).

Kada se izjavi žalba tužiocu na rješenje o zadržavanju, on se obično u praksi dogovori sa sudijom za istragu kada da mu je preda i kada da zakaže ročište za odlučivanje o pritvoru

²² Zakon o kaznenom postupku Hrvatske čl. 108.a st. 1 toč.9: "Pouka o pravima uhićenika sadrži obavjest o tome da lišenje slobode od trenutka uhićenja do dovođenja suda istrage može trajati najdulje 48 sati, a za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora do jedne godine najdulje 36 sati."

<https://www.zakon.hr/z/174/Zakon-o-kaznenom-postupku>

²³ https://www.paragraf.rs/propisi/zakonik_o_krivicnom_postupku.html

(tužilac mora predati žalbu na rješenje o zadržavanju u roku od 48h od lišenja slobode osumnjičenog i u tom roku ga izvesti pred sud) da ne bi sudiji pravio "dupli" posao (jednom da sudija odluči o žalbi na zadržavanje a drugi put da odluči o predlogu za pritvor iz praktično istih razloga).

Skraćenjem roka se ne bi ubrzao postupak, jer od tužioca zavisi kada će poslati žalbu sudiji (rok je 48h od lišenja slobode osumnjičenog), već bi se samo uskratila efikasna odbrana osumnjičenog.

PREDLOG XVI

Odlučivanje u sporazumu o priznanju krivice

Član 302

- (1) O sporazumu o priznanju krivice odlučuje sud koji sporazum rješenjem može odbaciti, odbiti ili usvojiti.
- (2) Kad je sporazum o priznanju krivice podnesen prije podizanja optužnice, odnosno podnošenja optužnog predloga ili privatne tužbe, o njemu odlučuje predsjednik vijeća iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.
- (3) Kad je sporazum o priznanju krivice podnesen nakon podizanja optužnice, odnosno podnošenja optužnog predloga ili privatne tužbe, o njemu odlučuje predsjednik vijeća.
- (4) Predsjednik vijeća će sporazum o priznanju krivice odbaciti ako je podnesen po isteku roka iz člana 300 stav 3 ovog zakonika. Protiv rješenja o odbacivanju sporazuma o priznanju krivice žalba nije dozvoljena.
- (5) Sud o sporazumu o priznanju krivice odlučuje, bez odlaganja, na ročištu kojem prisustvuju državni tužilac, okrivljeni i branilac, a o ročištu se obavještavaju oštećeni i njegov punomoćnik.
- (6) Na održavanje ročišta iz stava 5 ovog člana primjenjivaće se odredbe čl. 313 do 316 ovog zakonika.
- (7) Sud će rješenjem odbaciti sporazum o priznanju krivice ako na ročište nije došao uredno pozvani okrivljeni. Protiv rješenja o odbacivanju sporazuma o priznanju krivice žalba nije dozvoljena.
- (8) Sud će rješenjem usvojiti sporazum o priznanju krivice i donijeti odluku koja odgovara sadržini sporazuma, ako utvrdi:
 - 1) da je okrivljeni svjesno i dobrovoljno priznao krivično djelo, odnosno krivična djela koja su predmet optužbe, da je priznanje u skladu sa dokazima sadržanim u spisima predmeta i da je isključena mogućnost priznanja okrivljenog u zabludi;
 - 2) da je sporazum zaključen u skladu sa članom 301 ovog zakonika;
 - 3) da okrivljeni potpuno razumije posljedice zaključenog sporazuma, a naročito da se odriče prava na suđenje i prava na žalbu protiv odluke suda donesene na osnovu sporazuma;
 - 4) da sporazumom nijesu povrijeđena prava oštećenog i
 - 5) da je sporazum u skladu sa interesima pravičnosti, a sankcija odgovara svrsi izricanja krivičnih sankcija.
- (9) Kad nije ispunjen jedan ili više uslova iz stava 8 ovog člana, sud će donijeti rješenje kojim se sporazum o priznanju krivice odbija, a priznanje okrivljenog dato u sporazumu ne može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku. Sporazum i sve spise predmeta koji čine sastavni dio sporazuma uništava predsjednik vijeća, o čemu sačinjava zapisnik.
- (10) Rješenje kojim se sporazum o priznanju krivice usvaja, odbacuje ili odbija sud unosi u zapisnik. Protiv rješenja kojim se sporazum o priznanju krivice usvaja žalbu može izjaviti oštećeni, a protiv rješenja kojim se sporazum odbija državni tužilac i okrivljeni.
- (11) O žalbi iz stava 10 ovog člana odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, u čijem sastavu ne može biti sudija koji je donio rješenje iz stava 10 ovog člana.

Predlog izmjene:

U članu 302 stav 2 **mijenja se** i glasi:

2) "Kad je sporazum o priznanju krivice podnesen prije podizanja optužnice, odnosno podnošenja optužnog predloga ili privatne tužbe o njemu odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika."

Stav 3 **mijenja se** i glasi:

3) "Kad je sporazum o priznanju krivice podnesen nakon podizanja optužnice, odnosno podnošenja optužnog predloga ili privatne tužbe o njemu odlučuje vijeće, odnosno sudija pojedinac iz člana 24 stav 2 ovog zakonika."

Obrazloženje

Vijeće iz člana 24 stav 7 ali i vijeće, osim za krivična djela za koja sudi sudija pojedinac, koje sudi po stupanju optužnice na pravnu snagu, uvijek treba da odlučuje u punom sastavu, a ne kako je to sada predviđeno - samo predsjednik vijeća. Naime, po važećem rješenju, državni tužilac može sklopiti sa okrivljenim sporazum o priznanju krivice i za najteža krivična djela, a da kontrolu takvog sporazuma vrši samo jedan sudija - predsjednik vijeća iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, odnosno predsjednik vijeća.

U cilju obezbjeđenja razumne garancije protiv zloupotrebe ovlašćenja, predlažemo da vijeće iz člana 24 stav 7 i kod odlučivanja o sporazumno priznanju krivice koji državni tužilac podnese prije podizanja optužbe, odlučuje u punom sastavu, odnosno vijeće u kompletnom sastavu po stupanju optužbe na pravnu snagu. Time će tako sklopljen sporazum imati dodatni stepen kontrole zakonitosti ako o njemu bude odlučivalo troje sudija, a ne kako je trenutno rješenje - samo jedan.